

Analýza

Respondentka je výhradní divačkou Městského divadla Brno, rozhovor prozrazuje, že ostatní divadla de facto nenavštěvuje. Do divadla začala chodit před 17 lety (tedy v 18ti letech; tímto divadlem bylo MDB), přičemž za tu dobu se její divácké návyky měnily: dříve chodívala do divadla velmi pravidelně (jak sama říká, někdy i třikrát týdně, především na své oblíbené inscenace – například Evitu viděla desetkrát), i v rámci MDB chodí zejména na muzikál (jak uvádí, 80 procent návštěv tvoří muzikálová představení), v současné době se frekvence ustálila na cca jedné návštěvě za měsíc.

Jde o divačku, která si velmi uvážlivě/záměrně vybírá inscenace na základě různých kritérií a dlouhodobé obeznámenosti s divadlem, zejména souborem (do divadla chodí „teď tak jako jednou za měsíc, a to jenom vyloženě že opravdu chci to představení vidět“).

Přes to, že dlouhodobě divadlo navštěvuje a vykazuje zevrubnou znalost jeho produkcí, sama sebe nepovažuje za odborníka („že bych byla nějak znalec, to moc ne“) - zcela přirozeně se označuje za konzumenta, nemá výraznou potřebu svou pozici jako diváka obhajovat či ozřejmovat - divadlo ji zajímá a baví, proto ho navštěvuje, je v tom jistá latentní přirozenost. Navzdory možnému očekávání tato divačka nemá a nikdy neměla abonmá, protože ho považuje „za příliš zavazující“. Z kontextu rozhovoru vyplývá, že případné abonmá pro ni není jen časový závazek, ale že si chce uchovat volnost ve výběru konkrétního titulu. Potřeba zcela samostatně vybírat si představení dokladuje, že jde o výrazně aktivního diváka.

Projev divačky je poměrně „autoritativní“ (ne však v pejorativním slova smyslu, respondentka netíhne k sebe prezentaci, pouze odpovídá otevřeně, upřímně a bez pochyb):

- v odpovědích neváhá, formuluje jednoznačné soudy, nemá potřebu se obhajovat nebo stylizovat, nemá snahu se prezentovat, nemá potřebu přesvědčovat nás o své divácké výlučnosti (viz pojmenování sebe jako „konzumenta“)... nemá snahu se pasovat do role určitého typu diváka, své diváctví chápe jako přirozenou věc
- rozhovor je velmi otevřený, upřímný - divačka má značnou sebereflexi vlastních postojů (viz např. výrok k výběru představení: “Prvně podle toho, jestli to znám, to je pro mně

jedno z hlavních kritérií, (...) no a druhá věc, kdo tam hraje, Což je takový hodně povrchní, ale prostě se podívám na to z toho hlediska.”)

- rozhovor neobsahuje relativizující prohlášení (s jedinou výjimkou: “Protože je to jedno z nejkvalitnějších divadel tady, že jo. Ne-li nejkvalitnější.”) - respondentka je si zjevně jistá ve svých názorech (a zároveň, což není běžné, nemá potřebu svůj vkus vymezovat proti jiným divákům nebo své postoje hájit)
- vyjadřování je poměrně repetitivní (jen vybrané příklady: “Aktivní, na rovinu aktivní.” - Městské, jenom Městské, jinam nechodím.” - “Tak málokdy, málokdy...” - “Kombinace všeho, kombinace všeho...”)
- v rozhovoru je mnoho intenzifikátorů (“Muzikál jednoznačně” - “je to takový hodně povrchní” - “to je maximální spokojenost”)
- projev je mírně exaltovaný, občas sebeironický („To je otázka...” - prohlásí několikrát v různých momentech)
- opakuje utvrzovací fráze („žejo“, „samozřejmě“)

Při dotazu, zda si vzpomene na “první nejsilnější divadelní zážitek”, reaguje divačka pro sebe velmi příznačným způsobem: “No stoprocentně. WestSide story před sedmnácti lety.” Prohlášení je jednoznačné a bez jakéhokoliv relativizování. Zážitek je relativně dávný, divačka ho dále přibližuje slovy: „...jsme si koupily lístky na West Side Story a pak jsme chodily pořád... pak jsme si oblíbily určitý herce, chodily jsme na jejich představení a pak už ne jenom na ně.“

Od oblíbenosti konkrétních herců se její zájem tedy postupně rozšířil na produkci celého divadla. I z dalších odpovědí vyplývá, že divačka klade důraz na interprety: „pak určitou dobu byla nějaká pauza a pak zase bylo nějaký představení, kde jsem viděla někoho, kdo se mi líbil, tak jsem třeba chodila na něho a na to se nabalovaly různé věci.“ Divačka je přitom schopná interprety kriticky rozlišovat a hodnotit: „třeba na Jekyllovi mě nikdo neuvidí, když ho hraje Gazdík, to prostě ne (smích)...“ - „U Chicaga, to jsem chtěla odejít, ale vydržela jsem to jenom kvůli Lence Bartolšicové a Dušanovi Vitázkovi.“

Pokud jde o žánr, explicitně preferuje muzikál („jsem milovník muzikálu“), přičemž ve chvíli, kdy převládá obliba konkrétního muzikálu, ani interprety nehrají takovou roli („ale jsou

představení, který se mě líbí jako celek, to mě je úplně jedno, kdo v nich hraje.“ - „...ale jinak jako pokud se mě nelíbí hudba, tak prostě... třeba vím, znám tu hudbu, tak mě na tom jako ne neuvidí, jako poslechnu si to, ale víc pak to neopakuju.“ - v souladu s tím je i její prohlášení, že má tendenci zpívat si písně z muzikálu a poslouchat „soundtracky“ z muzikálových představení). Klíčové - a neobvyklé - je také to, že jako prioritní zdůrazňuje sluchový vjem a hudbu (otázka přitom vůbec není návodná, což je podstatné).

Divačka nezmiňuje žádná jiná divadla. Když tedy svůj divácký zájem charakterizuje, konstatuje: „Městské, jenom Městské. Jinam nechodím. Jiný nepovažuju za kvalitní divadlo.“ - Z rozhovoru nelze jednoznačně vyvodit, do jaké míry se jedná o hodnocení na základě zkušenosti, ale zřejmě je její primární a téměř výhradní zkušeností MDB (divácká zkušenost z ostatních brněnských divadel bude minimální, ne-li nulová, což odpovídá preferenci muzikálového žánru).

Divačka za specifika MDB považuje: „Tak určitě kvalitnější zázemí, že jo. Zázemí kvalitní, kvalitní soubor, kvalitní režiséry, kvalitní vedení, s tím se odlišuje.“ Zároveň si uvědomuje ekonomickou stránku divadelního provozu: „ale to je otázka peněz, že jo. Protože ostatní divadla, kdyby měly větší prostor, co se týče peněz, tak by to bylo, myslím si, že by udělala i víc.“ Divačka vidí přímou úměru mezi finančními prostředky divadla a „kvalitou“ jeho produkce, respektive možnostmi, které tyto prostředky otevírají; zároveň si však uvědomuje vliv lidského faktoru: „ale jak říkám, je to hodně o lidech, kteří se tady sešli, je to velmi kvalitní.“

Na rozdíl od většiny diváků nejen že tato respondentka chodí běžně do divadla sama, ale tento způsob návštěvy preferuje (citát: „s kamarádkama, se sestrou nebo sama a kolikrát jdu radši sama, abych si to pořádně užila než aby nějaký rušivý vlivy kolem mě byly, že by na mě někdo mluvil nebo tak nějak, abych si to pořádně užila to představení) To mj. znamená, že divačka zjevně nemá tendenci spoluprožívat divadelní zážitek - jde o jediný zaznamenaný případ v celém výzkumu. Na rozdíl od známých/přátel je neznámé spoludiváky možné odstínit, a divačka se může nechat vtáhnout jevištním děním – je pozoruhodné, že vůbec nemluví o atmosféře divadla či v publiku. „Takže na oblečení mi až tak nezáleží, spíš na tom, jak se lidi chovají, jak reagují na to představení, a vůbec, jak se chovají v tom hledišti, na to su háklivá hodně.“ Spoluprožívání

pro divačku je zjevně jen vztah k hercům, zatímco vnímatelná přítomnost spoludiváků ji spíše obtěžuje a ruší...

Sama sebe považuje za konzervativního diváka „nejsem moc milovník nějakých těch experimentů“ - „já nejsem takovej ten objevitel, jo? Že objevím nějaký úplně zapadlý divadlo a řeknu si, jo tak to musí vidět, prostě mám ráda svoje jistoty a vím, že tady prostě tu jistotu mám, že tady prostě uvidím dobrý představení, že to není odfláklý, a vím, že tady můžu očekávat dobrý výkony.“

Přítom nepovažuje divadlo za společenskou událost: „Ale pokud jde do divadla někdo v riflích, tak mi to nevádí, protože sama chodím v riflích. Nejsu příznivec takových těch společenských úborů.“ Z dalších sdělení vyplývá, že je to výsostně divadelní divačka – koncerty, diskotéky, ani kino nenavštěvuje.... (prohlašuje, že má jediného oblíbené interpereta)...

Respondentka si prakticky neodporuje, názory jsou koherentní, vyskytuje se se minimum protirečení. Když už se negativně vyjadřuje o produkce MDB, její nelibost směřuje k originálnímu dílu, nikoli k místnímu provedení/nastudování (jak bylo uvedeno výše, vlastní postoj relativizuje jedinkrát, a to velmi mírně).

V kontextu MDB je respondentka netypická hned v několika aspektech, kterým byla věnována pozornost: především je to konzistentnost názorů; věrnost svému divadlu, která je však obohacena o kriticky uvědomělý přístup k jeho produkcím; takřka úplná absence dalšího divadelního zázemí divačky – formativní zážitek jí na prahu dospělosti poskytlo MDB a od té doby navštěvuje téměř bez výjimky pouze toto jedno divadlo; minimální přítomnost (de facto nepřítomnost) relativizujících prohlášení, přesto se nejedná o sebezprezentaci se sklony k poučování či arogantním soudům – divačka je k sobě naopak kritická, svou pozici diváka nepřeceňuje, je schopna se na základě cílového divadla uvědoměle označit za konzumenta. Podobnost s ostatními respondenty tkví především ve věrnosti svému divadlu a příslušnosti k němu, a také v (částečně ne)kritickém obdivu k jeho produkcím.

